

Legenda o sv. Jurajovi

Pred dávnymi dobami bolo mesto, ktoré sa volalo Silena. Mesto bolo ohradené a malo mnoho veží. Ľudia v Silene hovorili: „My sa nemusíme ničoho báť. V tomto opevnenom meste sme v bezpečí.“

Jedného dňa však ľudia v Silene onemeli od strachu. Zviera, ktoré dlho spalo v jazere za mestom, sa znova prebudilo. Chvostom bičovalo povrch vody a vlny siahali až po hradby mesta.

Netvor bol hladný. Žiadal si potravu. „Čo mu máme dať?“ – pýtajú sa ľudia svojho kráľa. Tento im odpovedal: „Dajte mu všetko, čo chce, aby bol spokojný. Keď bude nasýtený, dá nám pokoj!“ Ľudia privliekli k múru všetko, čo len našli a hádzali to oblude do hrtana. Snažili sa naplniť jej gágor a zapchať papuľu. Ale netvor bol nenásytný. Jeho nenásytnosť rástla zo dňa na deň. On si žiadal živé mäso, denne dve ovce. „Ako to len všetko skončí?“ – nariekali obyvatelia Sileny. Keď sa im minuli všetky zásoby a všetky ovce, netvor bol hladnejší, ako na začiatku.

Ľudia sa vybrali za kráľom a povedali mu o svojej strašnej biede. „Čo máme robiť?“ – pýtali sa znova. A kráľ nato: „Dajte mu ľudí!“ Tak odteraz každý deň losovali, kto bude na rade: žena či muž, dievča či chlapec, mladý a či stariec. Mesto upadlo do smútku. Všade bolo počuť len nárek a plač.

Až raz, jedného dňa padol lós na kráľovskú dcéru. Teraz mali ju obetovať tomu drakovi. Kráľ bol zúfalý. Teraz bedákal a nariekal s ľuďmi svojho mesta aj on. Rád by bol obetoval zlato a striebro, aby princeznú zachránil, ale ľudia zostali tvrdí: „Aj ty, kráľ, musíš plniť zákon, ktorý si dal pre nás!“

Kráľovská dcéra opustila mesto. Nešiel s ňou nikto. Bola samučičká sama. Bola veľmi smutná, pýtala sa samej seba: „Ako to len skončí? Či niet (pre mňa) nijakého východiska?“ Jej cestu prekríži jazdec. Zástava s krížom viala vo vetre. Meno rytiera bolo Juraj. Tento sa pýta: „Ako ti môžem pomôcť?“ Ale kráľovská dcéra na neho zrukuje: „Uteč! Uteč, lebo potom aj ty musíš zomrieť!“

Ale Juraj tvrdohlavo zostal a žiadal, aby mu vysvetlila, z čoho má taký strach, čoho sa bojí, lebo kým jej to nepovie, on odtiaľto neodíde.

V tej chvíli bolo počuť hrozný rev. Drak vyliezol z vody, pľul síru a z papule mu šľahal oheň. Juraj dvíha svoju kopiju a cvála rovno naproti netvorovi. Začína boj na život a na smrť.

Juraj draka premohol. V ňom prišiel jeden, ktorý mal odvahu postaviť sa proti nemu a v nerovnom boji nakoniec zvíťazil. Bol silnejší ako ten netvor. Juraj je veľkým hrdinom.

Kráľovská dcéra hodila svoj opasok okolo drakovho hrdla a ten ležal premožený pri jej nohách. Kráľ a všetci ľudia žasli. Pýtali sa: „Odkiaľ má Juraj takú silu?“

Juraj na nich zvolal: „Nebojte sa! Ja som sa na ten boj odvážil v ZNAMENÍ KRÍŽA. Premohol som draka v mene nášho PÁNA, JEŽIŠA KRISTA. S Božou pomocou aj vy dokázate premôcť každé zlo!“ Kráľ sa Jurajovi poďakoval. Ponúkal mu všetky svoje poklady. Juraj však všetko rozdal chudobným a odcválal na svojom koni.

Na Slovensku má vo svojom erbe Svätého Juraja viacero obcí. Napr. Svätý Jur, Bobrovec, Babiná...

Erb obce Bobrovec

Svätý Juraj bojuje s drakom.

Erb obce Sv. Jur

VYSVETLENIE SYMBOLOV V LEGENDE

Cudzie mesto je ďaleko, preto je mi cudzie. Mám od neho odstup. Legenda ma pozýva **mať odstup**. Vyjsť zo seba a spoznať, čo nie je moje / Božie – hriech, zlo.

Silena – po latinsky *silentium* – **ticho**. Práve **v tichu sa spoznávam seba**, to, čo je nie moje, ale cudzie: hriech, zlo. V tichu hovorí Boh k môjmu srdcu:

- ✦ Ako sa vidím? Ako vidím svoj život? Skúmam, či som sa v tej legende našiel.
- ✦ Nech mi iný povie, ako ma vidí? Môj život, moje správanie?
- ✦ Moje „silné“ i „slabé“ stránky: ako ich vidím ja? (Ten druhý?)
- ✦ Na dlhej ceste životom sa to doteraz takto vykryštalizovalo. Som stále na ceste až do smrti a preto stále mám možnosť rozvíjať v sebe dobro, krotiť zlo, resp. zmeniť smer. Mesto Silena obklopuje **múr**. Vo vnútri mesta sú ľudia chránení. To **mesto som JA**.

✦ Akým múrom sa obklopujem?

- ✦ Chráni ma pred nebezpečenstvami sveta alebo som ho postavil zo samých ostrých skál, ktoré zraňujú tých, čo sa ku mne približujú? (Ako to vidí ten druhý?)
- ✦ Je malta slabá a múr poškodený a preto nepriateľ môže ľahko vniknúť? Alebo je pevný, nepreniknuteľný a bez brán, otvorov a ani priatelia nemajú prístup?

More, jazero, veľké vody sú vždy symbolom podvedomia. (Ak máš starosti, snívaj sa ti, že sa brodiš vo vode. Tá je dravá alebo pokojná, čistá alebo plná blata...)

- ✦ Tam, na dne je životodarná sila ale aj strašná, priepastná hĺbka. To, čo sa odtiaľ vynára, je mi neznáme. Mám z toho strach. Nechcem o tom vedieť. Alebo si uvedomujem, že to je moja opora? A či naopak? Ohrozuje ma to a ja by som najradšej unikol? Kto mi pomôže? Kto ma spasí?

Drak, to je **všetko, čo ma skutočne ohrozuje a z čoho mám strach**. To sú temné sily v mojej duši. Niekedy tú „tmu“ presúvam na iných (aj to je starý známy hriech: „Žena mi dala...Had mi ponúkol“ „A či som ja strážcom svojho brata?“) Alebo to mnou lomcuje, zdá sa, že ma tie temné/tmavé sily už už premáhajú a strácam rovnováhu. Keď si s tým neviem poradiť, stane sa to vo mne **hladným, nenásytným zvieraťom**.

Kráľ, to je **naša vnútorná kontrolná inštitúcia (=svedomie)**. Ona preberá vedenie. Na jednej strane volí cestu menšieho odporu: „Dajte mu, čo chce!“ a kreativita stagnuje. Pretože sa to v nás „prevážilo“ na jednu stranu, strácame vnútornú rovnováhu. Naša duševná „Silena“ sa dostáva do núdze. Meštania nevidia iné východisko, len obeť. Dávajú netvorovi to, čo vlastne sami potrebujú k životu.

- ✦ Za akú cenu si ja kupujem svoj „pokoj?“ Budem raz musieť ľutovať tieto nezmyselné obety?

Na druhej strane je tu **potreba ochraňovať, zachraňovať, skryť** to, čo je nám **dôležité a vzácné**. V legende sú to **ovce**. Ale tieto sú symbolom toho, čo je v nás mladé, slabé, čo potrebuje ochranu, bezpečný ochranný múr.

- ✦ To môžu byť malé, neisté kroky smerom k niečomu novému, čo vo mne rastie: postoje k sebe, k ľuďom, k Bohu. Zdá sa mi, že svet nemá pre to NOVÉ nijaké porozumenie.

Na miesto oviec nastúpi ako obeť sám **človek**.

- ✦ Vzdávam sa svojho pôvodného ja, svojho od Boha určeného poslania na tomto svete. Tam, kde niet opory a ochrany, povstáva všeličo náhodné, neplánované, nakoniec nás to zotročí.

Lós padol na **kráľovskú dcéru**. Na to, **čo je v nás materské, citové, dobré a krásne. Duša**. Nikým nechránená **princezná** odchádza v ústrety drakovi, ochotná obetovať sa.

- ✦ Najneskôr tu sa vo mne má vynoriť otázka: Či z tejto smrteľnej situácie už niet nijakého východiska? Či už nie je možná nijaká záchrana?

Jurajova cesta sa križuje s cestou princeznej. V ruke má zástavu so znamením **križa**. Križe nášho života majú rôzne mená. V Silene je to **krajný strach**, lebo je to strach pred smrťou.

Juraj má v rukách znak, ktorým sa dá strach premôcť. V križi sa nám zjavuje Ten, ktorý zničil „osteň smrti“ (1 Kor 15, 55-56).

Zástava s križom je znamením víťazstva (viď obrazy Zmŕtvychvstalého!). **Je symbolom spásy**. Tak, ako križ má rôzne smery (4 strany), ktoré sa nakoniec zbierajú do stredu, tak aj tu sa spája nebo a zem, duch a telo, Boh a človek, ja a svet. Boh aj nám pomôže zvíťaziť nad protichodnosťami v našom živote.

Juraj prichádza na koni, ponáhľa sa zachrániť princeznú – cvála. **Kôň** je **symbolom rýchlosti a obratnosti. Biela farba je farbou čistoty**. Symbol – biely kôň – víťazstvo Cirkvi Pána, Kristovej nevesty, ktorá je nevinná a bez poškvrny. Tento symbol upriamuje pozornosť aj druhý príchod Pána Ježiša Krista. Legenda končí symbolom koňa – **Juraj odcválal na koni**. To mi má pripomínať **večnosť, víťazstvo Krista**, posledné veci – stretnutie s Kristom na konci môjho života a tiež na konci vekov.

- ✦ Som rýchly, pohotový, disponovaný prísť tam, kde potrebujú pomoc?
- ✦ Rozmýšľam nad večným životom – čo bude po smrti?
- ✦ Uvedomujem si, že patríam do Cirkvi, do víťazného tímu Pána Ježiša?

Juraj je ozbrojený. Má aj **helmu. Helma chráni hlavu. Naše duchovné a rozumové schopnosti. Pancier mu dáva pocit istoty a sebavedomia**. Nedá sa tak ľahko vyvieť z rovnováhy. Dôveruje intuícii, ktorú nosí v srdci. Svojou **kopijou si zabezpečuje dostatočný odstup od udalostí okolo seba**. S touto kopijou sa rozhodne boj medzi životom a smrťou. Táto zbraň urobí koniec nezmyselným obetiam. K tomu nám pomôže len jasný duchovný pohľad!

Juraj sa pýta princeznej na **meno jej strachu**. Vlastne jeho otázka dáva priestor strachu, ktorý si teraz môže s pokojom uvedomiť, dať mu meno. A Juraj **sa nehne z miesta, je rozhodnutý zostať pri nej až do chvíle, kým ten strach premôže**. Juraj v nás je istota, pevná viera a láska k blížnemu. **Drak v nás umrie, alebo ho skrotíme** len tak, keď v sebe mobilizujeme všetky sily. Keď máme pripravené všetky zbrane. *Keď je v nás rovnováha, lebo dôverujeme*. Po tomto hrdinskom čine (vítazstvo nad zlom) **dozrievame a stávame sa silnejšími**. Takto **sa** môžeme znova **vydať** s novými silami **na cestu**.

Na mnohých obrazoch legendy stoja okolo Juraja (a princeznej **s drakom na motúzku**) mnohí ľudia. Jurajov čin zachránil mnohých, nielen princeznú. Tá drží draka na povraze, je s ním spojená. **Vzala do svojich rúk to zvieracie v človeku**, aby to pozdvihla do pravej ľudskosti. Takto – skrze ňu – vstupujeme do vyššej sféry.

Kráľ ďakuje Jurajovi. Ponúka mu všetky svoje poklady. Juraj ich však rozdelí medzi chudobných. Aj týmto „vyrovnáva“ svet, ktorý je kvôli bohatým a chudobným v nerovnováhe. Takto, len takto môže rásť spokojnosť a pokoj v meste Silena, v nás a okolo nás.

✦ Vďačnosť sa vždy prejavuje službou. Som skutočne vďačný? Slúžim? Rozdávam (sa)?

Meno **Juraj** znamená **rolník**. Rovník **sa stará o zem, aby prinášala úrodu**. Ježiš rád používa obrazy z roľníckeho života: Obrábanie pôdy, rozsievac, žatva, vinohradníci...Mojou úlohou je **stať sa roľníkom svojej duše** a starať sa aj o duše, ktoré mi Pán zveril, zverí...

✦ Som roľníkom svojej duše? Ako často zbieram kamene hriechov – spytujem si svedomie, pristupujem k sviatosti zmierenia? Čo rozsievam? Do svojej duše, do duší iných? Čo žnem – zbieram, aké ovocie – dobro alebo zlo?

Juraj bol veriacim kresťanom a zostal neustále spojený s Kristom, ktorý tiež chcel ľudí vždy len ochraňovať, uzdravovať, robiť im dobre a nakoniec za nich aj umrel a vždy nebojácne stál na strane pravdy a spravodlivosti.

✦ Čo sme sa od sv. Juraja naučili?

On vie, že **keď sa drakovi nepostavíme do cesty, ten bude stále nenásytnejší a zničí nás**. Je ochotný bojovať, riskovať svoj život v boji proti mocnej oblude, ktorá chce viac MAŤ ako BYŤ. Dať sa do boja a zvíťaziť. **Človek má silu odolávať. Aj proti vlastným chybám, slabostiam a nerestiam**. Krotí v sebe v Ježišovom mene, v znamení Jeho kríža, svojho draka. Tá obluda potom zaspí. Spí, ale necíťte sa príliš v bezpečí. Ona spí, ale žije. Môže sa kedykoľvek prebudiť. Preto „Bdejte, aby ste neprišli do pokušenia! (Mt 26, 41).